

Kungliga bibliotekets remissvar rörande ändring av Riksantikvarieämbetets föreskrifter om utförelse av vissa äldre kulturföremål (KRFS 2017:2)

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) har lagt ett förslag på ändring av ovanstående föreskrift vilket innebär att öppna utförelsetillstånd tas bort. Motivet till att RAÄ föreslår denna ändring är att de anser att bestämmelserna om öppna utförelsetillstånd går utöver vad en myndighet får besluta om genom verkställighetsföreskrifter. Ändringen förväntas leda till ökad rättssäkerhet. Ändringen i föreskriften beräknas börja gälla den 1 augusti 2025.

Utförelse och export av kulturföremål (5-8 kap.)

För vissa kulturföremål som köpts på auktion eller antikvariat krävs det exportlicens eller utförelsetillstånd från RAÄ om du vill föra ut det ur landet. Detta gäller även vid flytt utomlands eller om du har för avsikt att sälja kulturföremål utomlands. Kungliga biblioteket (KB) är en av de fem tillståndsmyndigheterna som beslutar om utförelsetillstånd och exportlicenser.

När en tillståndsmyndighet handlägger en ansökan om utförelsetillstånd för ett kulturföremål, ska flera olika kriterier beaktas (5 kap. 10 a §). Ett föremål kan till exempel bedömas vara av stor betydelse för kulturarvet:

Om det är unikt eller sällsynt eller särskilt kännetecknande för sin tid och sitt kulturhistoriska sammanhang.

Om det är knutet till en betydelsefull person eller händelse i svensk historia.

Om det har ett betydelsefullt samband med en kulturmiljö eller är en del av en kulturhistorisk samling av stor betydelse.

Om det annars har särskild betydelse för forskning eller av annan synnerlig anledning bör bevaras i landet.

Öppna utförelsetillstånd har framförallt utfärdats för de myndigheter som återkommande lånar ut kulturföremål ur sina samlingar för utställningar utomlands. KB är en av de myndigheter som har haft öppet utförelsetillstånd. Tillståndet förnyas årligen.

Ställningstagande

KB hanterar uppskattningsvis mellan 20-40 ansökningar/år rörande exportlicens eller utförseltillstånd. Föreslagen ändring kommer att leda till att KB kommer att behöva pröva fler ansökningar från de sökande som idag har allmänna öppna utförseltillstånd. Den ändrade ordningen kommer därmed att skapa en ökad arbetsbörda. KB bedömer att de sannolikt inte är en av de myndigheter som kommer att få en kraftig ökning av ärenden som en följd av ändringen av föreskriften (KRFS 2017:2). KB stödjer därför ändringen men noterar risken med ökad administrativ börda för flera myndigheter som följd.

I detta ärende har avdelningschefen Emma Stockhaus beslutat detta yttrande. Greger Bergvall har varit föredragande.

Beslutet har signerats elektroniskt.

Emma Stockhaus

Avdelningschef, Avdelningen för forskningsstöd och samlingsförvaltning

Greger Bergvall

Handläggare, Avdelningen för forskningsstöd och samlingsförvaltning